

כי עזבתי על הפסגה את העודי שלי, וכך זכיתי למרות הכל, לעלות להר לבדי. כבר כתבו לפני על העליה להר האלהים. אני לא אכתוב עליה, מי שעלה לשם — הרגיש את אשר הרגיש; אין הוא זקוק לי. מי שלא עלה — חבלו, אינני יכול לעזור לו.

★ ★ ★ ספר האורחים

וב חדר האורחים. ליד הדלת מזדנב חור ארוך. זהו השלב האחרון, החגיגי, של ביקור במנזר קטרינה היקדושה: האורחים חותמים בספר האורחים, מוסיפים הערת התרשמותם. יש שמוסיפים גם שמותיהם של קרוביהם וידידיהם, ש לא זכו להיות כאן.

ספר האורחים העבה כמעט ומלא חתרי מות. כעת בודאי התחילו כבר בספר חדש. רק הדפים הראשונים שייכים לתקופה הישראלית. מילאו אותם כמה עשרות אנשים, במשך שנה וחצי או יותר, על יתר הדפים התלכשו החברים.

במנזר יש גנרטור גדול. בלילה, מעל למנזר, הודלק בעזרתו צלב עץ משובץ גורות-חשמל צבעוניות. אחת מהן כבתה ושוב נדלקה מדי שניה — כמו בשלט מיסחרי הגון. לפעמים, נשמע בדממת הלילה צילצול פעמוני הכנסיות.

אם תבקר שם פעם ולא תחיה עיף מדי, גש בלילה לכנסית המנזר, עמודי שקט ותבונות סביבך. נזיר או שניים יורדים על ברכיהם ומתפללים לאלוהיהם. בר חלל, ריח מתקתק של קטורת, ומתחקה מביטים עליך יוסי, מוסה, יעקב, אליהו ופטרס — כולם יתודים, כולם ישראלים.

לא ראיתי נזירים רבים במנזר. אולי עשרה. היו זמנים שהיו בו פחות מחמישה. פעם חיו בו יותר מ-300. כי בימים ההם היה צורך גם בלוחמים, שיגנו על נקודת הספר המנותקת ביותר של הנצרות. אלפי נזירים חיו ומתו כאן מאז נבנה המנזר. גולגולותיהם ועצמותיהם מסודרות בעיימות גבוהות, בחדר המתים המרוחק שבגן, ליד המנזר. על כל גולגולת — מספר סידורי. כל מספר רשום בספר עבה, דומה לספר אורחים.

★ ★ ★ מעשה במלומד גרמני

כז מקום במנזר יכול תייר להגיע ללא כל פיקוח מיותר — אפילו אל ארונה של קטרינה הקדושה עצמה, העשוי זהב וכסף טהור והעומד לפני מזבח הכנסיה. רק על דלת אחת בכל המינזר תלוי מנעול כבד ומעליו שלט באנגלית וערבית: „הכניסה אסורה בהחלט“. זוהי הדלת המפרידה בין חדר המזכרות לבין הספרייה. מפקד הכוח הישראלי תלה שלט נוסף, בעל אותו חוכה, בעברית.

כי לנזירי סנטה קטרינה יש גסיון מר עם מבקרי הספרייה. עוד בשנת 1859 שקד ה' חוקר הגרמני קונסטנטין טישנדרוף, שפעל בשירות הרוסים, על תרגום יחני של תנ"ך, הודיע בשם קודם סינאטיקוס ושהוא ה' תרגום העתיק ביותר של התנ"ך, שנשתמר. לשוא ניסה טישנדרוף להשפיע על הנזירים האורתודוקסים לתת את כתב היד כשי ל' צאר האורתודוקסי, אלכסנדר השני של רוסיה. הנזירים סרבו: לאלוהים אשר לאלוהים ולקיסר אשר לקיסר.

טישנדרוף לא התאש. הוא המשיך לשקד על כתב היד יקרה-ערך וכל ערב הוציא מ' מנו מספר דפים. כשיצא מן המנזר בדרך לסנט-פטרבורג, השאיר אחריו כריכה ריקה. כעת נמצא כתב היד במוזיאון הבריטי ב' לונדון. שרכש אותו מהממשלה הסובייטית עבור סכום עגול של חצי מיליון דולר. ר' אילו בספרייה המנזר מונחים העתיקים מצר למים של הדפים הגנובים בתוך הכריכה המקורית. לכך חלויים כיום המנעול הכבד והשלטים תלת-הלשוניים.

בספרייה מתחת לחלונות גבוהים, ליד שולחנות קטנים, ישבו הפרופסורים פלוצ'קי, בן-חוריק, אבינוה ומאיה, הם היו שקועים בקריאת ספרים יחניים. רק מדי פעם היו שואלים משהו בלחש נימוסי מפאפא תיקוריסוס המזוקן. הנזיר היפהפה היה מת' כוסף מעל השואל, מסביר לו באותו לחש. נראה כי העבודה עם הפרופסורים מצאה חן בעיניו; מוזן לא היתה לו אפשרות להח' ליה מלה עם איש מדע ואין זה חשוב אם זה איש מדע ממצרים, אמריקה, רוסיה ישר' ראל או סין. העיקר שהוא יוכל להעריך את הספר שבדיו.

מאתורי המחיצה המפרידה בין הספרייה לבין חדר המזכרות נשמע שאון קולות: קבוצה חדשה של מטיילים הצטופפו סביב פאפא כריסטופורוס, כדי לרכוש ספרונים, גלויות וטבעות של כל הגדלים. כמה מהם

(תמונה מימין). הוא עיוור מלידה ואומץ על ידי הנזירים מילדותו, אך נשאר מוסלמי. איש אינו יודע בן כמה גומעה, אף לא גוטעה עצמו. הוא זוכר אגדות ושרים של דורות המדבר, ובערב הוא שר אותם בקול רופף לבדואים הנדחקים סביב מדורות הקטנה בגן. הוא מאמין כי ביום מותו יפקחו עיניו, וליום אחד הוא יראה את העולם הגדול והיפה. אמונה ההולמת את מסורתם של שבטי הבדואים בסיני. גומעה מתפלל כל יום שהיום חנורא יבוא במחרה. ומדוע לא? — דומה שאין איש בעולם שאינו מצפה ליום אחד...

החי המת והחי. בכניסה לחדר חי

שם מונחות גולגולות ועצמות הנזירים שמתו במנזר במשך דורות, יושב שלדו של סטפנוס הקדוש (תמונה משמאל). בימי חייו, היה סטפנוס שוער הכניסה להר משה, וביום מותו, בשנת 580, הביע את תקוותו כי יורשה לשמור על המנזר לנצח. הנזירים נענו לבקשתו, חלבישו את גוויתו שרד וחשיבוה בכניסה לחדר הגולגולות. פסיעות מספר מסטפנוס הקדוש, בא תו גן, גר גומעה, בדואי עיוור

הקטנה (משמאל, מכוסה כפיח). סלחה היא בת חמש, תנועתית והליכתה חניניות כשל אילה קטנה. צילמתי אותה בלי הרף, אולם היא כיסתה את פניה בבישנות. השגתי בשבילה ב'סקאטיס' וסוכריות, וכל מיני מתקנים אחרים, ולא ידעתי מה עוד לעשות כדי לרכוש את אמונה. היא קיבלה את המתנות ונעשתה ב'שנית פחות. לבסוף, כשהלחם חולק לכולם והילדים החלו עוזבים את המנזר, באה לקראתי ואמרה משחו ערבית. לא הבינתי ואז נזיר תירגם לי „היא אוסרת שצילמת אותה. כעת היא מבקשת בקשיש“.

כני העבר ופני העתיד. קירנתיהם של

מכוסים איקונים יוונים ורוסיים עתיקים, כמו האיקון של ישו (תמונה מימין). מכל עבר וצד מביטות פנים חמורות של קדושים וצדיקים, ששכחו כיצד לחייך. אולם מחוץ לחומות העבות של המנזר מתאספים מדי בוקר, בשעה עשר בדיוק, מאות פנים צעירים, מחייכים ועליזים: ילדי הבדואים הבאים לקבל ככר לחם קשה כאבן מידי הנזירים, כמנהג אבותיהם מזה מאות שנים. בין חילדים ראיתי את סלחה